

Buurt(moes)tuinen

Een buurt(moes)tuin is een openbaar toegankelijke tuin in de wijk, waar buurtbewoners samen bloemen, struiken, groenten, fruit en/of kruiden verbouwen en elkaar ontmoeten. Bewoners beheren de tuin zelf en betalen meestal geen contributie of huur.

Tips om een buurt(moes)tuin te beginnen

- 1) Zoek een geschikte locatie. Loop eens rond in je eigen wijk of spring op de fiets. Kijk uit naar een stuk groen dat er ongebruikt uitziet. Dus geen trapveldje waar vaak gespeeld wordt. Het kan ook een plantsoenvak zijn wat verwilderd is. Een plek niet te ver van woningen verdient de voorkeur; zo is er toezicht op de tuin mogelijk vanuit de woningen.
- 2) Maak de buurtbewoners en omwonenden enthousiast. Heb je een stuk grond gevonden dat je wilt inrichten als een eetbare tuin? Deel je goede idee met de omwonenden. Overleg ook met het bewonersplatform van de wijk, zij hebben meestal veel contacten in de wijk en kennen de wijk doorgaans goed.
- 3) Vraag toestemming aan de eigenaar. Vaak is de gemeente of een projectontwikkelaar eigenaar van de grond. Wil je hun eigendom opnieuw inrichten en beheren, dan heb je wel eerst toestemming nodig. De eigenaar zal afspraken willen vastleggen over wat wel en niet is toegestaan op zijn grond.
- 4) Deel de werklast met andere mensen. Het aanleggen en onderhouden van een buurtmoestuin kost veel tijd. Probeer daarom een werkgroep samen te stellen met andere betrokken mensen die tijd, energie, kennis en ervaring in het project willen stoppen. Naast buurtbewoners kun je ook denken aan een lokale hovenier, een woningcorporatie of scholen in de buurt.
- 5) Het maken en bijhouden van een buurtmoestuin kost ook geld. Probeer daarom financiering aan te vragen. Zo hebben de Rabobank, de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij en het Oranje Fonds geld geschonken aan eerdere initiatieven om een stadstuin te beginnen. Met een beetje geluk ontvang je een vergoeding voor het onderhoud van de tuin en is er geld voor de aanschaf van gereedschap en nieuwe planten en struiken. Zoek ook naar donateurs die iets in natura willen schenken. Denk aan een aannemer die de grond gebruiksklaar kan maken of een bestaande tuinvereniging waar je misschien stekjes van kunt krijgen.
- 6) Blijf de buurt informeren en betrekken. Maak een website of begin een blog, stop een huis-aan-huis nieuwsbrief in de bus bij omwonenden en organiseer informatiebijeenkomsten of oogstfeesten. Je hebt medestanders en vrijwilligers nodig die jou helpen en die zullen vooral uit je direct omgeving moeten komen. Geef buurtbewoners ook de gelegenheid om hun mening te geven over de buurtmoestuin. Leg uit dat je graag gebruik maakt van hun inbreng.
- 7) Zorg voor een doordacht ontwerp. Maak een plattegrond van je toekomstige buurtmoestuin. Stel bovendien een lijst samen van mogelijke struiken en planten. Houd rekening met ons klimaat en de samenstelling van de grond (zand of klei, zuurgraad). Wanneer de beschikbaarheid van water een probleem is, kies dan voor plantensoorten die wat minder gevoelig zijn voor droogte. MBO-leerlingen die de opleiding [Outdoor Design](#), [Stedelijk Groen en Natuurbeheer](#) of [Mbo+ Urban Green Development](#) volgen of een lokale hovenier kunnen je helpen bij het ontwerp.
- 8) Schakel hulp in bij de aanleg. Organiseer een plantdag en nodig daarbij de buurt en vrienden of bekenden uit. Je ziet dan sneller resultaat en het biedt gelegenheid nog meer mensen te binden aan de tuin.
- 9) Zorg ervoor dat het onderhoud goed geregeld is. Maak een onderhoudsplan waarin je vastlegt wat er moet gebeuren en wanneer dat moet gebeuren. Probeer een vaste groep van vrijwilligers te vinden die regelmatig bij elkaar komt om samen de buurtmoestuin te onderhouden. Natuurlijk kun je ook individueel aan de slag gaan op een moment dat jou goed uitkomt. Zorg en dan wel voor dat je van elkaar weet wat je doet. Je wilt voorkomen dat je onbedoeld elkaars werk (bv inzaaien) ongedaan maakt.
- 10) Vier je successen. Blijf alle buurtbewoners en andere betrokkenen informeren over de voortgang en geef steeds aan welke stappen je hebt gezet en wat dat heeft opgeleverd. Deel je resultaten. Zie ook punt zes. Wanneer je de buurtmoestuin opent, doe dat dan op een feestelijke manier en nodig zo veel mogelijk mensen uit. Blijf ook daarna ten minste één keer per jaar een bijeenkomst voor heel de buurt organiseren.

Welke beleidsregels heeft gemeente Nijmegen voor bewoners die een buurt(moes)tuin willen beginnen?

Er is op dit moment nog geen vastgesteld beleid wat de gemeente precies toestaat in de openbare ruimte op het gebied van moestuinen in de openbare ruimte. Dit beleid is in ontwikkeling. In de tussentijd willen we initiatieven vanuit de bewoners zoveel mogelijk faciliteren.

Er zijn wel voorlopige richtlijnen waaraan een initiatief moet voldoen:

- 1) Het initiatief voor het aanleggen en onderhouden van een buurtmoestuin moet bij voorkeur van meer dan 1 persoon komen. Daarmee is de kans van slagen van het project groter
- 2) Zorg als initiatiefnemer voor draagvlak bij de omwonenden van de beoogde plek waar je een buurtmoestuin wilt aanleggen. Ga na of er bezwaren zijn en bekijk hoe je die kunt oplossen.
- 3) De buurtmoestuin moet openbaar = voor iedereen toegankelijk terrein blijven
- 4) Er mag wel een (liefst groene en lage) omheining (geen schutting) aangebracht worden om honden te weren, maar er mogen geen bouwsels (kas, tuinhuis, gereedschapshok) of verhardingen aangebracht worden. Er mogen geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen toegepast worden.
- 5) Initiatiefnemers maken zelf het ontwerp en onderhoudsplan, zorgen voor financiën en doen de aanleg en het onderhoud van de tuin. Gebruikers regelen zelf gereedschap en de watervoorziening. Zij maken onderling afspraken over hoe de tuin ingedeeld wordt (gezamenlijke tuin of ieder een stukje) en wie de 'vruchten mag plukken'. Zij zorgen ook voor het informeren van en onderhouden van contacten met omwonenden.
- 6) Een eerste ingang bij de gemeente om je ideeën over het aanleggen van een buurtmoestuin in de openbare ruimte te bespreken is de wijkbeheerder.
- 7) Gemeente beoordeelt of de locatie geschikt is, bijvoorbeeld of het past binnen de bestemming of dat er geen belangrijke kabels en leidingen in de grond liggen of andere belemmeringen zijn.
- 8) Afhankelijk van de situatie kan gemeente helpen om de grond voor de start gebruiksklaar te maken. Bij grote onderhoudswerkzaamheden gedurende het gebruik kan de gemeente bv het snoeimateriaal afvoeren. De gemeente houdt contact met het project.
- 9) Gemeente en initiatiefnemers (bestuur, commissie of werkgroepje) leggen de afspraken over het toegestane gebruik van de grond vast, zodat iedereen weet waar hij aan toe is.

Voor informatie en inspiratie over buurtmoestuinen zie de volgende sites

- Vanalles over tuinieren en buurtmoestuinen in Nederland: www.buurtmoestuinen.nl
- Voorbeelden uit amsterdam: http://www.nieuwwest.amsterdam.nl/vrije_tijd_en_sport/groen_en_water/natuur_en_milieu/moestuinen-nieuw
- Veel leuke links naar nationale en internationale stadslandbouw projecten: www.eetbaarrotterdam.nl
- Allerlei tips en voorbeelden, bv ook Nijmeegs voorbeeld Wisentstraat: <http://eetbaarnijmegen.nl/>
- Voorbeeld in Utrecht: <http://www.bikkershof.nl/>
- http://www.gratishandleiding.eu/html/eigen_moestuin.html
- <http://www.makkelijkmoestuin.com/>
- <http://www.stadslandbouw.blogspot.nl/>
- <http://transitiontowns.nl/>
- <http://www.onzestadstuin.nl/index.htm>
- <http://www.boerenstadswens.nl/>
- <http://www.participatiekaart.nl/>

Wel zin in tuinieren in de openbare ruimte, maar geen behoefte aan een moestuin?

Je kunt ook een bestaande openbare groenstrook adopteren en 'gewone sierstruiken' aanplanten en onderhouden. Neem contact op met de wijkbeheerder. Voor voorbeelden in Nijmegen zie <http://www.participatiekaart.nl/nijmegen/>

Wel zin in tuinieren, maar meer behoefte aan een eigen stuk grond waar je alleen voor jezelf groenten en fruit teelt?

Wordt lid van een volkstuin. Een volkstuin is een stukje grond in een volkstuinpark waarop men siergewassen en/of groente mag telen en waarop men veelal ook nog een huisje mag plaatsen voor gereedschap e.d. Voor een volkstuin moet contributie worden betaald. Er zijn er 6 in Nijmegen. Voor adressen in Nijmegen zie http://www.nijmegen.nl/digitalebalie/pdc2.asp?req=toon_product&productid=352....

Contact

Voor vragen over het starten van buurtmoestuinen of adoptie van groen: neem contact op met uw wijkbeheerder. Voor contactadressen zie onze website www.nijmegen.nl, klik op Inwoners, klik verder naar uw wijk en "contact". U kunt ook een email sturen naar wijkbeheer@nijmegen.nl.

